

Posvet: Ob?inski prostorski na?rti – (izgubljene) priložnosti in nevarnosti za razvoj lokalnih skupnosti in Slovenije

Pon, 30.03.2026 - 15:30

Natisni

Ljubljana, 30. marec 2026 – V dvorani Državnega sveta Republike Slovenije je potekal posvet »Ob?inski prostorski na?rti – (izgubljene) priložnosti in nevarnosti za razvoj lokalnih skupnosti in Slovenije«, ki sta ga organizirala Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Ustanova dr. Antona Trstenjaka. Razprava je bila namenjena vprašanju prostorskega na?rtovanja kot enega ključnih dejavnikov gospodarske konkurenčnosti, trajnostnega razvoja in kakovosti življenja v lokalnih skupnostih ter v državi kot celoti. Namen posveta je bil spodbuditi razpravo o potrebnih zakonodajnih prilagoditvah, ki bi ob?inam omogočile večjo prožnost in dejansko večjo vlogo pri prostorskem na?rtovanju.

Udeležence je uvodoma nagovoril predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Marko Lotri?**, ki je poudaril, da prostorsko na?rtovanje ni zgolj strokovno ali upravno vprašanje, temveč eno ključnih razvojnih in političnih vprašanj prihodnosti Slovenije. »Odnos do prostora jasno kaže, kakšna država želi biti Slovenija – takšna, ki zna povezovati razvojne potrebe ljudi, ob?in in gospodarstva, ali takšna, ki se izgublja v togih postopkih in zamujenih priložnostih,« je dejal. Opozoril je, da brez močnih lokalnih skupnosti in ustrezno urejene regionalne ravni ni mogoče zagotoviti uravnoveženega razvoja države. V tej luči je poudaril pomen regionalizacije in vzpostavitve pokrajin kot manjkajoče ravni med državo in ob?inami, ki bi lahko prispevala k bolj usklajenemu in uinkovitemu prostorskemu razvoju, lažjemu umeš?anju infrastrukturnih in gospodarskih projektov ter razbremenitvi države in ob?in pri reševanju kompleksnih prostorskih vprašanj. Poudaril je, da posvet predstavlja pomembno priložnost za oblikovanje konkretnih predlogov za izboljšanje upravljanja prostora.

Minister za naravne vire in prostor **Jože Novak** je poudaril, da je za uspešno umeš?anje razvojnih projektov nujno tesno sodelovanje med državo in ob?inami ter uravnotežen pristop med varstvom prostora in razvojnimi potrebami. Dolgotrajni postopki – za katere je deloma problem pri ob?inah deloma pa pri državi – pogosto zavirajo razvoj lokalnih skupnosti, kar deloma povzročajo univerzalne rešitve za ob?ine, ki so med seboj različne, in deljena odgovornost med ob?inami in upravnimi enotami. Po njegovem mnenju je sistem do leta 1990 deloval uinkoviteje, saj so ob?ine same pripravljale prostorske na?rte in izdajale dovoljenja, na?rte pa je bilo mogoče sprejeti v enem do treh letih. Strožja okoljska zakonodaja kot je v EU še dodatno podaljšuje postopke. Novak predlaga vzpostavitev mehanizma za urejenost prostora, uvedbo odgovornosti in sankcij za zamude ter vrnitev izdaje gradbenih dovoljenj ob?inam. Kot pomoč ob?inam v zatečenih primerih deluje tudi medresorska komisija, je spomnil.

Predsednik uprave Ustanove dr. Antona Trstenjaka **Dušan Gerlovi?** pa je poudaril, da je prostor strateška razvojna priložnost, ki jo je treba upravljati premišljeno, v korist lokalnih skupnosti ter gospodarstva. Opozoril je, da se ob?ine kljub ustavnim pristojnostim soočajo z omejitvami zaradi zapletenih in dolgotrajnih postopkov ter zakonodajnih ovir. Obstoječi sistem pogosto zavira razvoj gospodarskih dejavnosti in privabljanje investicij, zato so potrebne zakonodajne prilagoditve, ki bodo ob?inam omogočile večjo prožnost, okrepljeno vlogo pri odločanju ter uinkovitejše doseganje ciljev uravnoveženega regionalnega razvoja.

V nadaljevanju so strokovnjaki in predstavniki lokalnih skupnosti predstavili različne vidike prostorskega na?rtovanja.

Župan Občine Hoče–Slivnica dr. **Marko Soršak** je predstavil praktične izkušnje pri pripravi občinskih prostorskih načrtov in primerjave s tujino. Poudaril je, da slovenski sistem prostorskega načrtovanja v teoriji omogoča razvoj, v praksi pa ga pogosto zavira. »Občine smo tiste, ki najbolj neposredno utimo potrebe gospodarstva in ljudi, vendar nimamo dovolj orodij, da bi na te potrebe pravočasno odgovorile. Če želimo uresničiti razvojne cilje države, od višje dodane vrednosti do enakomernega regionalnega razvoja, moramo odpraviti sistemske ovire in občinam omogočiti večjo vlogo pri odločanju,« je pojasnil. Rešitev vidi v konkretnih zakonodajnih spremembah, usklajenih v Državnem svetu in sprejetih v Državnem zboru, da bi prostorski sistem postal podpora razvoju, ne pa njegova največja omejitev.

Direktor Mestne uprave Mestne občine Ptuj **Alen Jevtovič** je izpostavil vlogo občine pri ustvarjanju pogojev za gospodarski razvoj. Poudaril je, da strategija regionalnega razvoja predvideva kakovostna delovna mesta z višjo dodano vrednostjo v radiju 35 kilometrov od prebivališča, kar lokalna raven podpira. »Na lokalni ravni se zelo konkretno sreujemo s povpraševanjem po zemljiških za gospodarske dejavnosti, ki pa jih ne moremo nasloviti in to postanejo zamujene priložnosti za razvoj in realizacijo navedene vizije. Danes imamo situacijo, kjer občine nosimo odgovornost za razvoj, država pa ima ključne vzvode odločanja,« je dejal in dodal, da je za višjo produktivnost, kakovostna delovna mesta in manj regionalnih razlik treba zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za razvoj države, regije in lokalnega okolja.

Vodja spodbujanja in razvoja podjetništva pri ZRS Bistra Ptuj **Robert Novak** je predstavil analizo gospodarskih panog na podlagi dodane vrednosti, migracij, tujih praks in pripravljenosti con. Poudaril je, da Podravje ne izgublja ljudi zaradi pomanjkanja potenciala, temveč zaradi počasnega ustvarjanja pogojev za delovna mesta z višjo dodano vrednostjo. »Dokler nimamo pripravljenih poslovnih con, jasnih postopkov, ustrezne infrastrukture in predvidljivega okolja za investitorje, izgublamo investicije, kader in talente, ki odhajajo v Ljubljano, Avstrijo ali drugam. Brez investicij z višjo dodano vrednostjo ne bo boljših plač, brez boljših plač pa ne bomo ustavili migracij in bega talentov.« Opozoril je, da je zato ključno pravočasno pripraviti prostor za razvoj in omogočiti, da Podravje postane regija, kjer ljudje ostajajo.

Marinka Konečnik Kunst iz podjetja za urejanje prostora in svetovanje Masterplan je opozorila na ključne težave pri načrtovanju gospodarskih con. Poudarila je, da občine z občinskimi prostorskimi akti razmeroma uspešno zagotavljajo prostor za širitev obstoječih dejavnosti in manjše cone, če so gospodarski subjekti pravočasno vključeni. Izkušnje zadnjih 20 let pa kažejo, da umešanje večjih gospodarskih con (npr. projekt Feniks, Magna idr.) brez posebne zakonske podlage ali državnega prostorskega načrta skoraj ni mogoče. »V letu 2025 izvedene spremembe zakona, ki ureja prostor, so prinesle nekatere nove instrumente, katerih ambicija je pohitritev postopkov umešanja dejavnosti v prostor v občinah (npr. ciljna sprememba OPN, sočasna obravnava občinskega prostorskega izvedbenega akta in dokumentacije za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja), vprašanje pa je, ali bo z uporabo teh instrumentov mogoče bistveno izboljšati učinkovitost umešanja velikih/večjih gospodarskih con v prostor.« Zato je po njenem mnenju nujna priprava državnega akcijskega programa za strateško pomembna gospodarska območja, ki bi služil kot podlaga za regionalno in lokalno prostorsko načrtovanje ter njihovo izvedbo.

Urbanistka in arhitektka **Bogdana Dražič** je izpostavila izzive slovenskega urbanizma in poudarila, da občinski prostorski načrt (OPN) ni več operativen, kar občinam otežuje umešanje posegov v prostor. Ciljne spremembe OPN, uvedene z novelacijo ZUreP-3, po njenem mnenju pomenijo le delne popravke, ki niso primerni za večje investicije in ne omogočajo celovitega in premišljenega urejanja prostora. Občine zato potrebujejo nov sistem prostorskih načrtov, ki bo omogočal hitrejšo obravnavo razvojnih investicij in kakovostno urejanje prostora. Kot ustrenejši rešitvi je navedla urbanistično zasnovano (UZ) in občinski podrobni prostorski načrt (OPPN), ki sta manjša, bolj obvladljiva in omogočata tako dolgoročno vizijo razvoja naselja kot kontekstu prostora primerno izvedbeno načrtovanje, za občine pa pomenita ustrezno rešitev za deblokado razvojnih prostorskih posegov.

V drugem delu posveta so predstavniki pristojnih ministrstev in institucij osvetlili postopke prostorskega načrtovanja z vidika države, varstva narave, upravljanja voda ter urejanja kmetijskega prostora.

Vodja Sektorja za ob?inski prostorski razvoj na Ministrstvu za naravne vire in prostor **Boštjan Jerebic** je poudaril, da je sistem prostorskega na?rtovanja potreben celovite, a premišljene prenovе. »Najti moramo pot, kako preiti iz »kontrolnega sistema«, kjer prevladujejo dolgotrajni postopki, številna mnenja NUP in stalna usklajevanja, ki pogosto zavirajo razvoj, v »razvojno-usklajevalni sistem«, kjer imajo ob?ine ve? odgovornosti, država pa deluje kot partner in ne kot zaviralec«, je dejal.

Vodja Sektorja za urejanje kmetijskega prostora in zemljiške operacije na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Leon Ravnikar** je opozoril, da kmetijska zemljiš?a niso nezaseden prostor, temve? omejen in neobnovljiv strateški vir. »Vsako poseganje na njih naj zahteva premišljeno na?rtovanje in visoko mero odgovornosti,« je izpostavil in pojasnil, da smo po dejanski rabi kmetijskih zemljiš? na prebivalca na samem repu EU.

Direktor Urada za mnenja, soglasja in vodne pravice na DRSV **Rok Veliš?ek** je opozoril, da na dolgotrajnost postopkov sprejemanja prostorskih na?rtov poleg zakonodajnega okvirja in u?inkovitosti dela upravnih organov pomembno vpliva tudi kakovost pripravljene projektne dokumentacije. »Izboljšanje slednje bi lahko klju?no pospešilo postopke sprejemanja prostorskih na?rtov,« je pojasnil.

Direktor Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave dr. **Damijan Denac** je med drugim spregovoril o ekosistemskih storitvah in o ambicioznosti sistema varstva narave v Evropski uniji. Spomnil je, da v EU od trženja Nature 2000 živi šest milijonov ljudi.

Visoka naravovarstvena svetnica na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave **Vesna Juran** je spomnila, da zavod po novi zakonodaji ni ve? nosilec urejanja prostora, temve? kot strokovna naravovarstvena institucija za Ministrstvo za naravne vire in prostor pripravlja strokovna gradiva za smernice, mnenja in presoje v postopkih prostorskega na?rtovanja ob?in. Ob?ine naj zato naravovarstvene vsebine vklju?ijo ?im prej in celovito, saj to omogo?a hitrejše usklajevanje, manj dopolnitev in zapletov, zmanjšuje tveganja v postopkih presoj, pove?uje pravno varnost ter prispeva k trajnostnemu upravljanju prostora in stabilnemu prostorskemu razvoju brez nepotrebnih zastojev, je pojasnila.

Razprava je potrdila, da se ob?ine pri pripravi ob?inskih prostorskih na?rtov soo?ajo s številnimi sistemskimi izzivi. Udeleženci so opozorili na dolgotrajne postopke, saj priprava ob?inskega prostorskega na?rta pogosto traja od treh do desetih let, pri ?emer prihaja do zamud pri pridobivanju mnenj nosilcev urejanja prostora ter do nejasnih in med seboj neuskklajenih zahtev. Izpostavljena je bila tudi togost prostorskih aktov, ki težko sledijo hitrim spremembam na terenu in razvojnim potrebam lokalnih skupnosti.

Opozorjeno je bilo na veliko število deležnikov brez ustrezne koordinacije, saj v postopkih sodeluje ve? kot dvajset nosilcev urejanja prostora, njihova stališ?a pa so pogosto nasprotujo?a. Dodatno breme predstavljajo obsežne strokovne podlage ter visoki stroški priprave analiz in študij, ki finan?no obremenjujejo ob?ine in podaljšujejo postopke.

Kot izziv je bilo izpostavljeno tudi sodelovanje javnosti, saj civilne iniciative in vprašanja lastninskih razmerij vplivajo na potek postopkov. Hkrati je zahtevno usklajevanje državnih vsebin v ob?inskih prostorskih na?rtih, kot so trajno varovana kmetijska zemljiš?a, vodna zemljiš?a, cestna infrastruktura in poselitvena obmo?ja.

Udeleženci so opozorili tudi na posledice pogostega spreminjanja zakonodaje na podro?ju urejanja prostora, ki povzro?a normativno nestabilnost. Zaradi sprememb pravil, postopkov, rokov in instrumentov so ob?ine primorane že pripravljene ali delno pripravljene na?rte stalno prilagajati novim zahtevam, kar dodatno podaljšuje postopke in zmanjšuje predvidljivost razvojnega na?rtovanja. Ob tem je bilo navedeno, da je brez sprejetega ob?inskega prostorskega na?rta še 17 ob?in, od tega so štiri v fazi predloga.

Poudarjeno je bilo, da je za u?inkovitejši prostorski razvoj nujno okrepiti vlogo ob?in, poenostaviti postopke ter izboljšati usklajevanje med nosilci urejanja prostora. Hkrati so izpostavili potrebo po ravnotežju med varstvom naravnih virov in omogo?anjem razvojnih projektov, ki prispevajo k gospodarski rasti in kakovosti

življenja.

Posvet so sovodili državni svetnik in vodja Interesne skupine lokalnih interesov **Milan Ozimič**, predsednik uprave Ustanove dr. Antona Trstenjaka **Dušan Gerlovič** ter direktor Mestne uprave Mestne občine Ptuj **Alen Jevtovič**.

Na podlagi razprave bo pristojna komisija Državnega sveta pripravila zaključke, ki jih bo nato na eni izmed prihodnjih sej obravnaval Državni svet Republike Slovenije. Zaključki bodo nato v obliki sklepa posredovani Vladi Republike Slovenije kot izhodišče za nadaljnje zakonodajne in sistemske izboljšave na področju prostorskega načrtovanja.

